

ЕКСПЕРТНІ ВИСНОВКИ
акредитаційної експертизи підготовки студентів
освітньої програми «Екологія та охорона навколишнього середовища» зі
спеціальності 101 «Екологія» другого магістерського рівня
галузі знань 10 «Природничі науки»
у Запорізькому національному університеті

Відповідно до підпункту 20 пункту 2 розділу XV «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про вищу освіту» та пункту 4 Положення про акредитацію вищих навчальних закладів і спеціальностей у вищих навчальних закладах та вищих професійних училищах, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 9 серпня 2001 р. № 978 «Про затвердження Положення про акредитацію вищих навчальних закладів і спеціальностей у вищих навчальних закладах та вищих професійних училищах», з метою проведення первинної акредитаційної експертизи освітньо-професійної програми «Екологія та охорона навколишнього середовища» зі спеціальності 101 «Екологія» за другим (магістерським) рівнем у Запорізькому національному університеті та на виконання наказу Міністерства освіти і науки України від 30.11.2018 р. №2346-л «Про проведення акредитаційної експертизи» експертна комісія у складі:

Пляцук Леонід Дмитрович	- завідувач кафедри прикладної екології Сумського державного університету, доктор технічних наук, професор, голова комісії;
Чорна Валентина Іванівна	- завідувач кафедри екології та охорони навколишнього середовища Дніпровського державного аграрно-економічного університету, доктор біологічних наук, професор.

У період з 10 грудня по 12 грудня 2018 року включно на місці розглянула матеріали акредитаційної справи, перевірила та встановила відповідність поданої інформації щодо можливості акредитації освітньо-професійної програми «Екологія та охорона навколишнього середовища» спеціальності 101 «Екологія» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти у Запорізькому національному університеті.

Експертизу проведено у відповідності до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», Постанови Кабінету Міністрів України від 09.08.2001 р. № 978 «Про затвердження Положення про акредитацію вищих навчальних закладів і спеціальностей», Постанови Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти», Наказу МОНмолодьспорт України від 13.06.2012 р. № 689 «Про затвердження Державних вимог до акредитації напряму підготовки, спеціальності та вищого навчального закладу», Наказу МОН України від 14.01.2002 р. № 16 «Про затвердження Положення про експертну комісію та порядок проведення акредитаційної експертизи».

Голова комісії

Л.Д. Пляцук

Висновки складені на підставі інформації, яка отримана експертним шляхом вивчення матеріалів акредитаційної справи та відповідних первинних документів, що підтверджують правові підстави для провадження освітньої діяльності за освітньо-професійною програмою «Екологія та охорона навколишнього середовища», спеціальності 101 «Екологія» другого магістерського рівня, відомості про матеріально-технічну базу, кадрове, навчально-методичне, інформаційне та інше ресурсне забезпечення.

За результатами перевірки і оцінювання поданих матеріалів експертна комісія констатує:

1. Загальна характеристика Запорізького національного університету

Запорізький національний університет – заклад вищої освіти державної форми власності, створений на базі Запорізького державного педагогічного інституту, який засновано 25 серпня 1930 року у відповідності з Постановою РНК УРСР від 11 серпня 1930 року «Про реорганізацію мережі і системи педагогічної освіти». У перші роки інституту освітня діяльність здійснювалась на 4-х факультетах: історичному, мови та літератури, фізико-математичному і природничому. У 60-х роках ХХ століття в інституті готували вчителів музики та співів, англійської, німецької та французької мов, фізичної культури.

16 серпня 1985 року Запорізький державний педагогічний інститут було реорганізовано у класичний університет на підставі Постанови ЦК КПРС від 24.10.1978 р. №130/9, Постанови РМ СРСР від 19.04.1979 р. №358, Постанови РМ СРСР №872 від 21.09.1982 р., Постанови ради Міністрів УРСР від 28.09.1982 р. №478, спільного Наказу Мінвузу УРСР та Міносвіти УРСР від 29.12.1984 р. №418/413 та Наказу Мінвузу від 16.08.1985 р. №212. З 1999 року Запорізький державний університет є членом Європейської асоціації університетів (EAIE).

24 грудня 2004 року Указом Президента України університету надано статус Національного.

Рішенням Державної Акредитаційної комісії України від 30.03.2010 р. протокол № 82 Запорізький національний університет акредитований за найвищим IV рівнем.

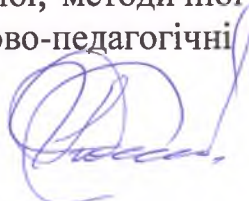
Університет очолює ректор – Фролов Микола Олександрович, професор, доктор історичних наук, заслужений працівник освіти України, академік Академії наук вищої освіти України.

Місце знаходження університету: 69000, м. Запоріжжя, вул. Жуковського, буд. 66.

До структури Запорізького національного університету входить 12 факультетів, що складаються з 56 кафедр; відокремлені підрозділи: Криворізький та Економіко-гуманітарний факультети ЗНУ; коледжі: Економіко-правничий та Торговий; Центр післядипломної освіти та Центр інтенсивного вивчення іноземних мов, Французький лінгвістичний центр, Центр німецької мови, партнер Гете-інституту, Українсько-швейцарський центр «Англійська для малюків» та інші.

Відповідний рівень навчальної, методичної роботи, згідно з інформацією на 04.10.2018 р, забезпечують науково-педагогічні працівники університету – 569

Голова комісії

Л.Д. Пляцук

науково-педагогічних працівників за основним місцем роботи, із них докторів наук – 99, професорів – 61, кандидатів наук – 413, доцентів – 303; та 40 – науково-педагогічних працівників за зовнішнім сумісництвом, із них докторів наук – 10, професорів – 2, кандидатів наук – 13, доцентів – 15.

Загальна кількість студентів університету станом на 01.10.2018 – 11314 осіб, з них на денній формі навчання – 6941 особа, а на заочній формі – 4373 особи.

Запорізький національний університет діє на підставі документів:

1. Ліцензії на провадження освітньої діяльності (Відомості щодо здійснення освітньої діяльності у сфері вищої освіти Запорізького національного університету оприлюднені на сайті МОН за посиланням: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/pravo-diyalnosti/2018/11/26/27/natsionalniyuniversitet16.pdf>)

2. Статуту Запорізького національного університету, що затверджений наказом МОН України 04.01.2017 р. № 13 та погоджений конференцією трудового колективу від 27.09.2016 р., протокол № 1.

3. Відомостей з Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України (ЄДРПОУ) від 20.12.2017 р., реєстраційний номер 2066/2017.

4. Виписки з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань від 13.12.2017 р.

5. Витягу з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань від 26.12.2017 № 23334469.

Усі копії документів у акредитаційній справі відповідають оригіналам і нормативним вимогам до них та забезпечують правові засади діяльності закладу вищої освіти, а також свідчать про можливість акредитації освітньо-професійної програми «Екологія та охорона навколишнього середовища» спеціальності 101 «Екологія» другого (магістерського) рівня, галузі знань 10 «Природничі науки»

2. Формування контингенту студентів

Формування контингенту студентів ЗНУ здійснюється згідно з Правилами прийому до ЗНУ та відповідно до «Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», затверджений постановою КМУ № 266 від 29.04.2015 р.

Підготовка фахівців спеціальності 101 «Екологія» другого (магістерського) рівня, галузі знань 10 «Природничі науки» у Запорізькому національному університеті здійснюється відповідно до ліцензованого обсягу прийому 20 осіб денної та 20 осіб заочної формами навчання.

Станом на 01.10.2018 р. контингент студентів спеціальності 101 «Екологія» на усіх освітніх рівнях підготовки за денною і заочною формами навчання складає 135 студентів. З них, які навчаються на другому (магістерському) рівні денної форми навчання: 27 студентів – першого року навчання та 25 студентів – другого року навчання. На період акредитаційної експертизи одна студентка другого року навчання відрахована за власним бажанням [у зв'язку з від'їздом за кордон (наказ № 1759-с від 27.11.2018 р.)].

Набір студентів за освітньо-професійною програмою «Екологія та охорона навколишнього середовища» спеціальності 101 «Екологія» здійснюється за результатами вступних випробувань з іноземної мови та фахових дисциплін (усно). Для навчання у магістратурі рекомендуються випускники першого (бакалаврського) освітнього рівня «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування». Більшість вступників мають значні успіхи у навчанні, отримали дипломи з відзнакою, активно здійснюють наукову роботу (беруть участь у наукових студентських конференціях, мають наукові публікації).

Аналізуючи показники прийому студентів слід відзначити, що за освітньо-професійною програмою «Екологія та охорона навколишнього середовища» спеціальності 101 «Екологія» другого магістерського рівня у 2016-2018 роках план державного замовлення виконано на 100%.

Показники формування контингенту студентів за спеціальністю 101 «Екологія» другого (магістерського) рівня наведені у таблиці 1.

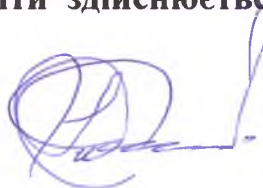
Таблиця 1

Динаміка формування контингенту студентів
освітньої програми «Екологія та охорона навколишнього середовища»
спеціальності 101 «Екологія» другого магістерського рівня

№ з/п	Назва показника	роки					
		2016		2017		2018	
	Форма навчання	денна	заочна	денна	заочна	денна	заочна
1	Ліцензований обсяг прийому	7	7	20	20	20	20
2	Прийнято на ОС магістр: - всього - за держзамовленням	6	7	20	8	9	18
		3	-	14	-	7	1
3	Подано заяв	16	17	30	15	31	26
4	Всього студентів на спеціальності	12	12	26	15	28	25
5	Всього студентів у ВНЗ на 1.10. відповідного року	6809	3515	6733	3702	6941	4373
6	Кількість студентів, яких відраховано (всього): в т. ч. – за невиконання навчального плану	0	-	2	1	1	1

За результатами перевірки експертна комісія відзначає проведення якісної роботи щодо формування контингенту студентів біологічного факультету Запорізького національного університету, стан роботи щодо формування контингенту студентів освітньо-професійної програми «Екологія та охорона навколишнього середовища» спеціальності 101 «Екологія» другого магістерського рівня вищої освіти здійснюється з дотриманням ліцензійних обсягів.

Голова комісії

Л.Д. Пляцук

3. Зміст підготовки фахівців

Експертною комісією встановлено, що кафедрою загальної та прикладної екології і зоології розроблено освітньо-професійну програму «Екологія та охорона навколишнього середовища» для спеціальності 101«Екологія» другого (магістерського) рівня галузі знань 10 «Природничі науки». На основі освітньо-професійної програми розроблено навчальний план, який передбачає набуття компетентностей визначених програмою.

Освітньо-професійна програма і навчальний план підготовки магістра затверджено вченою радою біологічного факультету Запорізького національного університету та вченою радою ЗНУ (протокол № 11 від 30.05.2017 р.).

Для кожної навчальної дисципліни, що входить до освітньо-професійної програми та навчального плану, складено навчальні та робочі програми дисциплін, що є нормативними документами, і затверджені в установленому порядку. Навчальна програма кожної нормативної дисципліни складена згідно з вимогами державного стандарту освіти України. В робочих програмах визначені мета і завдання дисциплін, тематичний план, зміст програм, плани практичних (семінарських) занять, завдання для лабораторних робіт, завдання для самостійної роботи студентів, критерії оцінок, рекомендована література.

Забезпеченість навчальних дисциплін робочими та навчальними програмами становить 100%. Робочі програми відповідають навчальному плану та сучасному рівню розвитку вимог вищої школи.

Особлива увага приділена формуванню блоку дисциплін вільного вибору студентів, які дозволяють майбутньому фахівцю одержати всебічну ґрунтовну освіту.

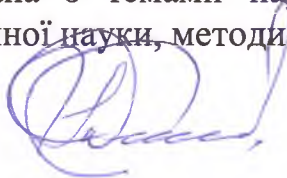
При підготовці фахівців другого (магістерського) рівня передбачено проведення науково-дослідної та педагогічної практик для набуття практичних навиків.

Проведення науково-дослідної практики відбувається у відповідності з робочою навчальною програмою на базі кафедри загальної та прикладної екології і зоології, науково-дослідних лабораторій факультету та Регіонального навчально-науково-виробничого центру «Екологія» та організацій і підприємств згідно укладених угод. Під час практики студенти здобувають навички експериментальних досліджень, навчаються висувати наукові гіпотези та їх розв'язувати, набирають матеріал для магістерської роботи, узагальнюють результати та формулюють висновки.

Для підготовки до роботи викладачами екології передбачена педагогічна практика, яка проводиться на кафедрах біологічного факультету Запорізького національного університету. Студенти мають можливість проводити навчальні заняття з різних екологічних дисциплін, здобувати та удосконалювати навички педагогічної майстерності, ознайомитися з особливостями освітнього процесу в закладі вищої освіти.

Відповідно до навчальних планів студенти виконують кваліфікаційні роботи. Тематика цих робіт тісно пов'язана з темами наукових досліджень кафедри, відображає сучасні питання екологічної науки, методики викладання екології.

Голова комісії

Л.Д. Плячук

Підготовка студентів за освітньо-професійною програмою «Екологія та охорона навколишнього середовища» спеціальності 101 «Екологія» передбачає опанування інформаційних технологій для подальшого їх використання в науковій діяльності. Цьому сприяє вивчення дисципліни «Інформаційні технології в екології». Графік навчального процесу на навчальний рік, розклади занять, підсумкового контролю та державної атестації складаються з дотриманням усіх вимог, контролюється деканом і його заступниками, завідувачем кафедри і є предметом обговорення на засіданнях кафедри та раді факультету.

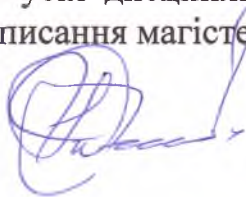
Комісія констатує, що зміст підготовки фахівців освітньо-професійної програми «Екологія та охорона навколишнього середовища» спеціальності 101 «Екологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти відповідає вимогам і регламентується документами, затвердженими у встановленому порядку. Освітній процес організовано з урахуванням можливостей сучасних технологій навчання та орієнтований на формування професійно-компетентної, гармонійно розвиненої особистості, здатної до постійного оновлення наукових знань, професійної мобільності та швидкої адаптації до змін і розвитку суспільства.

4. Організаційне та навчально-методичне забезпечення освітнього процесу

Основою для організації освітнього процесу є навчальний план за напрямом підготовки. Відповідно до навчального плану за освітньо-професійною програмою «Екологія та охорона навколишнього середовища» спеціальності 101 «Екологія» другого (магістерського) рівня галузі знань 10 «Природничі науки» кафедра загальної та прикладної екології і зоології складає щорічні плани навчально-методичних видань і додатково замовляє нову навчально-методичну літературу для бібліотеки ЗНУ, що має два фонди – на паперових та електронних носіях.

З метою поліпшення якості освітнього процесу діє науково-методична рада факультету та науково-методична рада ЗНУ. Основними напрямками їх діяльності є: розробка програм підготовки фахівців різного рівня, вивчення та впровадження нових технологій навчання, встановлення нормативного змісту та обсягів навчальних дисциплін, розробка робочих та семестрових планів, замовлення необхідного методичного та інформаційного забезпечення навчального процесу та інше. Науково-методична рада розглядає розроблені Положення про організацію державної атестації в ЗНУ, Положення про кваліфікаційну та магістерську роботу, Положення ЗНУ про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів, розроблену систему контролю якості знань студентів, її випробування і впровадження у навчальний процес тощо.

Освітній процес підготовки магістрів має належне методичне забезпечення. Перевірка навчально-методичних матеріалів спеціальності комісією безпосередньо на кафедрі встановлено наявність освітньо-професійної програми, навчально-методичних комплексів (НМКД) з усіх дисциплін підготовки магістрів, програм практик, методичних вказівок до написання магістерських робіт.

Робочі навчальні програми дисциплін розроблені викладачами кафедри, затверджені в установленому порядку, відповідають навчальному плану спеціальності. Вони є нормативним документом, що визначає роль і місце навчального предмета в системі підготовки фахівців другого (магістерського) рівня, цілі його вивчення, перелік тем навчального матеріалу, форми організації навчання, рекомендовані джерела інформації для самостійної підготовки.

Навчально-методичні комплекси всіх дисциплін, передбачених навчальним планом спеціальності 101 Екологія за освітньо-професійною програмою «Екологія та охорона навколишнього середовища», забезпечено методичними матеріалами на 100%, складено з урахуванням підготовки здобувачів вищої освіти протягом усього періоду навчання, взаємозв'язку дисциплін, що відповідає чинним вимогам щодо підготовки здобувачів вищої освіти за другим (магістерським) рівнем. Кожен НМКД складається з робочої програми, інструктивно-методичних матеріалів до лабораторних або практичних і семінарських занять; інструктивно-методичних матеріалів до індивідуальної та самостійної роботи студентів; питань до екзамену та заліку, екзаменаційних білетів, критеріїв оцінювання знань здобувачів вищої освіти.

Наявність методичного забезпечення дисциплін навчального плану підготовки магістрів за освітньо-професійною програмою «Екологія та охорона навколишнього середовища» спеціальності 101 «Екологія» другого магістерського рівня вищої освіти галузі знань 10 «Природничі науки» складає 100 %.

Система проміжного та підсумкового контролю знань студентів побудована на використанні сучасних методів. Кафедра загальної та прикладної екології і зоології керується розробленими в ЗНУ методичними рекомендаціями для самостійного опрацювання тем дисциплін (Положення МОНу про самостійну роботу студентів і систему контролю їх знань). Із сучасних форм контролю самостійної роботи на кафедрі проводиться тестування, у тому числі електронне тестування у системі Moodle тощо.

Поточний контроль якості засвоєння знань проводиться на заняттях шляхом виконання студентами тестових завдань, кейсів, творчих завдань, доповідей та рефератів за визначеними темами. До кожного лабораторного, практичного або семінарського заняття підготовлено завдання та питання. Крім цього, до діагностичних засобів входить пакет комплексних контрольних робіт з нормативних дисциплін з метою оцінки залишкових знань студента після опанування всього курсу дисциплін.

Відповідно до навчальних планів передбачено виконання кваліфікаційної роботи в 3 семестрі. На кафедрі розроблено та затверджено тематики кваліфікаційних робіт. При виконанні кваліфікаційних робіт студенти керуються відповідними методичними рекомендаціями, укладеними викладачами кафедри загальної та прикладної екології і зоології з урахуванням всіх сучасних вимог до науково-дослідних робіт.

У загальному бюджеті навчального часу значний обсяг годин відведено на практичну підготовку магістрів за освітньою програмою «Екологія та охорона навколишнього середовища» спеціальності 101 «Екологія» галузі знань 10 «Природничі науки», яка є важливою складовою навчально-виховного процесу.

Практики забезпечують пріоритетні професійні компетентності магістра – здатність працювати автономно та здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. Кожна навчальна практика має розроблену та апробовану програму, що визначає мету, завдання, засоби практичної підготовки магістра.

Формою контролю виробничої практики є диференційований залік. Залік з виробничої практики студенти складають комісії, а загальні підсумки практики обговорюються на засіданні кафедри загальної та прикладної екології і зоології.

ЗНУ забезпечує студентів базами науково-виробничих практик. Базами для практик є наступні організації: Навчально-науково-дослідна лабораторія біоіндикації та біоекології Регіонального навчально-науково-виробничого центру «Екологія» ЗНУ; ДП «Державний науково-дослідний та проектний інститут титану», Державна екологічна інспекція в Запорізькій області, ТОВ «Запорізький титано-магнієвий комбінат», Національний природний парк «Великий Луг», Азово-Сиваський національний природний парк при управлінні справами президента України, АТ «Мотор Січ», ПрАТ «Запоріжсталь», кафедра загальної та прикладної екології і зоології біологічного факультету ЗНУ.

Методична робота викладачів кафедри спрямована на розробку навчально-методичних матеріалів з дисциплін спеціальності 101 Екологія. Розроблені навчально-методичні посібники розглядаються на засіданнях кафедри, науково-методичних радах біологічного факультету та університету і рекомендуються до друку вченою радою університету. Видання зазначених посібників здійснюється редакційним видавничим відділом ЗНУ з подальшою передачею їх до університетської бібліотеки.

Організаційне та навчально-методичне забезпечення освітнього процесу підготовки здобувачів освітньо-професійної програми «Екологія та охорона навколишнього середовища» спеціальності 101 «Екологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти відповідає вимогам до акредитації.

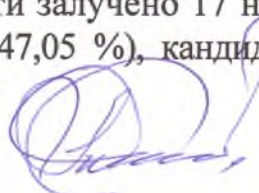
5. Кадрове забезпечення освітньої діяльності

Експертна комісія перевірила достовірність наведеної в акредитаційній справі інформації про якісний склад групи забезпечення спеціальності; випускової кафедри, науково-педагогічних працівників кафедр університету, які забезпечують освітній процес за освітньо-професійною програмою «Екологія та охорона навколишнього середовища» спеціальності 101 «Екологія» за другим (магістерським) рівнем.

У підсумку перевірки констатовано наступне.

Усі науково-педагогічні та наукові працівники, які здійснюють освітній процес, мають стаж науково-педагогічної діяльності понад два роки та рівень наукової та професійної активності, який засвідчується виконанням не менше чотирьох видів та результатів з перелічених у пункті 30 Ліцензійних умов.

Усього до підготовки магістрів за освітньо-професійною програмою «Екологія та охорона навколишнього середовища» спеціальності 101 «Екологія» другого магістерського рівня вищої освіти залучено 17 науково-педагогічних працівників, у тому числі докторів наук – 8 (47,05 %), кандидатів наук – 9 (53 %), вчене звання

професора мають 6 осіб (35,3 %), доцента – 11 осіб (64,7 %). Всі викладачі працюють на постійній основі.

Група забезпечення спеціальності, де здійснюється підготовка здобувачів за освітньо-професійною програмою «Екологія та охорона навколишнього середовища» спеціальності 101 «Екологія» галузі знань 10 «Природничі науки» складається з шести науково-педагогічних працівників, які працюють у закладі освіти за основним місцем роботи та мають кваліфікацію відповідно до спеціальності і які не входять (входили) до жодної групи забезпечення такого або іншого закладу вищої освіти в поточному семестрі.

Серед членів групи забезпечення освітньо-професійної програми «Екологія та охорона навколишнього середовища» зі спеціальності 101 «Екологія» (6 осіб), науковий ступінь та вчене звання доктора наук, професора мають 2 особи (33,3 %), кандидатів наук – 4 (66,7 %), з них кандидатів наук, доцентів – 3 особи (50,0 %).

Склад групи забезпечення відповідає таким вимогам:

- частка тих, хто має науковий ступінь та/або вчене звання встановлюється для найвищого рівня, за яким фактично провадиться освітня діяльність, і становить не менше 60 відсотків загальної кількості членів групи забезпечення для рівня магістра:

$$P_{нс} = \left(\frac{K_z - K_{бнс}}{K_z} \right) \times 100\% = \left(\frac{6 - 0}{6} \right) \times 100\% = 100\%$$

Де $P_{нс}$ – розрахунок частки тих, хто має науковий ступінь та/або вчене звання, K_z – загальна кількість членів групи забезпечення; $K_{бнс}$ – кількість членів групи без наукового ступеня та/або вченого звання.

- частка тих, хто має науковий ступінь доктора наук та/або вчене звання професора, встановлюється для другого (магістерського) рівня вищої освіти і становить не менше 20 відсотків загальної кількості членів групи забезпечення:

$$P_{дн, п} = \left(\frac{K_{дн, п}}{K_z} \right) \times 100\% = \frac{2}{6} \times 100\% = 33,3\%$$

де $P_{дн, п}$ – розрахунок частки тих, хто має науковий ступінь доктора наук та/або вчене звання професора $K_{дн, п}$ – кількість членів групи забезпечення хто має науковий ступінь доктора наук та/або вчене звання професора, K_z – загальна кількість членів групи забезпечення

Кількість членів групи забезпечення є достатньою, якщо на одного її члена припадає не більше 30 здобувачів вищої освіти всіх рівнів, курсів та форм навчання з відповідної спеціальності. Оскільки фактичний контингент становить 135 здобувачів, а кількість членів групи забезпечення 6 осіб, то $135/6=23$ здобувача припадає на одного члена групи забезпечення.

Випусковою за освітньо-професійною програмою «Екологія та охорона навколишнього середовища» спеціальності 101 «Екологія» другого магістерського рівня вищої освіти є кафедра загальної та прикладної екології і зоології, яка була створена в 2003 році. Очолює кафедру професор, доктор біологічних наук Рильський Олександр Федорович.

На кафедрі працює 10 осіб, з них докторів наук, професорів – 1 (10,0 %); кандидатів наук – 9 (90,0%), кандидатів наук, доцентів – 5 (50,0 %), кандидатів наук – 3 (30,0 %), 1 кандидат наук, старший науковий співробітник тобто з науковими

ступенями та вченими званнями 100% складу кафедри, усі працюють на постійній основі. Штатні викладачі кафедри є спеціалістами з екології, гідрології, геології, ландшафтної екології, урбоекології, фітопатології, мікробіології, екологічної безпеки, техноекології, інформатики та системології, моделювання і прогнозування стану довкілля, моніторингу довкілля, теорії еволюції тощо. Всі викладачі мають відповідну фахову освіту, володіють глибокими професійними знаннями, здатні забезпечити підготовку і виховання висококваліфікованих кадрів.

На біологічному факультеті ЗНУ налагоджена система підвищення професійної і педагогічної майстерності викладачів, яка забезпечує зростання педагогічної кваліфікації на рівні сучасних вимог.

Викладачами кафедри здійснюється науково-дослідна та творчо-пошукова робота з метою залучення студентів до творчої роботи, навчання їх пошуку ефективних рішень проблем, придбання досвіду роботи з обраної спеціальності, наближення навчального процесу до реальних потреб суспільства і держави.

За останні п'ять років кафедрою було надруковано 27 навчально-методичних видань, зокрема, навчальних посібників – 18.

За 2014-2018 роки викладачами кафедри опубліковано понад 95 статей, переважна більшість з яких у фахових та міжнародних журналах; прийнято участь у понад 40 Міжнародних, Всеукраїнських конференціях, симпозіумах, регіональних наукових конференціях, семінарах та екофорумах.

Кафедра підтримує ділові контакти та проводить спільні роботи з багатьма науковими центрами України. Зокрема, активно співпрацює з Запорізькою філією Державної Установи «Інститут охорони ґрунтів України», науково-дослідним інститутом «Титан», АТ «Мотор Січ», ПрАТ «Запоріжсталь», Державним управлінням екологічної безпеки Запорізької міської ради, Державною екологічною інспекцією в Запорізькій області, Інститутом олійних культур Української академії аграрних наук, колеґіумами та школами м. Запоріжжя.

У 2016 році було укладено 2 договори про науково-методичне співробітництво з Інститутом мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного НАН України та з Інститутом геронтології ім. Д.Ф. Чеботарьова НАМН України.

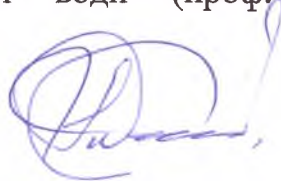
Студенти, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Екологія та охорона навколишнього середовища» спеціальності 101 «Екологія» другого магістерського рівня вищої освіти беруть активну участь в міжнародних, всеукраїнських, регіональних, університетських конференціях та круглих столах, займають призові місця в олімпіадах, всеукраїнських конкурсах із захисту науково-дослідних робіт тощо.

Наявність на кафедрі кадрів вищої кваліфікації дозволила створити наукову школу «Біоіндикація забруднення довкілля важкими металами» (керівник проф. Рильський О.Ф.).

На кафедрі здійснюється розробка наукових досліджень за такими напрямками:

1) мікробіологічні методи тестування екологічного стану довкілля (проф. Рильський О.Ф.);

2) біологічне очищення стічної води (проф. Рильський О.Ф., доц. Домбровський К.О);

3) розробка біологічних методів моніторингу гідросфери та стану ґрунтів (доц. Домбровський К.О., доц. Костюченко Н.І.);

4) ентомологічний моніторинг стану довкілля (доц. Горбань В.В., доц. Воронова Н.В.);

5) розробка екологічно безпечних технологій боротьби зі шкідливими організмами с-г рослин (доц. Дударева Г.Ф.).

На факультеті створено навчально-науково-виробничий центр «Екологія» до складу якого входить сертифікована навчально-науково-дослідна лабораторія біоіндикації та біоекології, на їх базі виконуються курсові, кваліфікаційні, госпдоговірні та держбюджетні роботи з загальної та прикладної екології.

За останні п'ять років викладачами кафедри загальної та прикладної екології і зоології опубліковано 156 публікацій, з них 2 монографії, 104 статті у фахових виданнях, 24 патенти України, 26 видань навчально-методичного характеру.

Принцип високоякісної підготовки фахівців забезпечується, насамперед, підготовкою власних високоякісних кадрів. Підвищення кваліфікації викладачів відбувається у формі стажування на кафедрах інших провідних вищих навчальних закладів або наукових установах спорідненого профілю України та інших держав.

Експертна комісія констатує, що кадрове забезпечення підготовки магістрів за освітньо-професійною програмою «Екологія та охорона навколишнього середовища» спеціальності 101 «Екологія» галузі знань 10 «Природничі науки» Запорізького національного університету відповідає акредитаційним вимогам, наявність підвищення кваліфікації викладачів засвідчується відповідними документами і відповідає дійсності.

6. Матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу

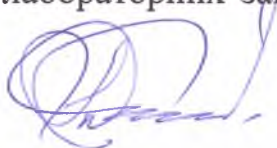
Запорізький національний університет має сучасно обладнані навчальні аудиторії, приміщення для педагогічного персоналу, лабораторії, комп'ютерні класи, бібліотеку, що забезпечує потреби студентів та викладачів щодо якості проведення навчального процесу.

Приміщення, що використовуються в навчально-виховному процесі відповідають вимогам санітарних і будівельних норм (ДБН В.2.2-3-97 «Будинки та споруди навчальних закладів», що затверджені наказом Держкоммістобудування України від 27.06.1996 №117), нормативним документам, які регламентують порядок провадження освітньої діяльності.

Біологічний факультет розміщений у навчальному корпусі № 3 загальною площею 3937,3 м². Крім цього, для навчання студентів використовуються й інші навчальні корпуси № 1, 2, 3, 4, 6, 8, які відповідають прийнятим санітарним нормам. Усі структурні підрозділи факультету (кафедри, деканат) мають окремі аудиторії, забезпечені комп'ютерами та принтерами.

У освітньому процесі застосовується сучасна аудіо - та відеотехніка, мультимедійне забезпечення. Обчислювальна техніка, якою користуються студенти, сконцентрована в спеціалізованих комп'ютерних класах університету, об'єднаних у локальну мережу з виходом в Internet. Лабораторії мають необхідне обладнання для проведення лабораторних занять згідно з навчальними планами.

Голова комісії

Л.Д. Пляцук

Обладнання, яке використовується в навчальному процесі, знаходиться в робочому стані та дозволяє проводити навчальний процес на належному рівні.

Експертна комісія перевірила забезпеченість навчальних приміщень мультимедійним обладнанням і відзначає, що для забезпечення навчання магістрів використовуються 13 лабораторій та спеціалізованих кабінетів, із них п'ять аудиторій з мультимедійним обладнанням (38,5%).

Аудиторію № 307 навчального корпусу №3 оснащено проектором та інтерактивною дошкою, яка має відповідне програмне забезпечення для найбільш повного використання інтерактивних можливостей при підготовці й проведенні занять, дозволяє взаємодіяти з зображенням, використовуючи електронну ручку-указку, жести і дотики.

Для студентів та викладачів створена можливість доступу до мережі Wi-Fi, що забезпечує роботу в локальній мережі з використанням мобільних пристроїв.

Для проведення занять з фізичного виховання використовується спортивний та тренажерний зали.

Студенти, які мешкають за межами м. Запоріжжя і потребують поселення в гуртожиток, забезпечені місцями у гуртожитках ЗНУ. Контроль за проживанням здійснюють завідувачі гуртожитками та куратори академічних груп.

Експертною комісією здійснено аналіз матеріально-технічного забезпечення підготовки магістрів за освітньо-професійною програмою «Екологія та охорона навколишнього середовища» спеціальності 101 «Екологія» дозволяє зробити висновок, що подані документи засвідчують право власності та відповідають сучасним вимогам підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти.

7. Інформаційне забезпечення освітнього процесу

Наукова бібліотека Запорізького національного університету є провідною науково-інформаційною структурою університету.

Діяльність наукової бібліотеки ЗНУ спрямована на удосконалення інформаційно-бібліотечного забезпечення навчальних та наукових процесів ЗНУ, розвиток електронного інформаційного обслуговування, забезпечення функціонування наукової бібліотеки як науково-інформаційного і культурно-просвітницького центру ЗНУ.

Наукова бібліотека має 3 абонементи (науковий, навчальний, художній), 3 читальних зали (філологічної літератури з секторами видачі суспільної літератури та наукової періодики та фізико-математичної літератури, читальний зал для викладачів) на 175 посадкових місця, «Зала електронних ресурсів», яка укомплектована 24 комп'ютерами.

Методичне забезпечення навчального процесу здійснюється загальним фондом бібліотеки. Фонди бібліотеки поповнюються підручниками, рекомендованими Міністерством освіти і науки України, науковими та навчально-методичними працями викладачів ЗНУ, електронними виданнями.

Студенти мають доступ до джерел локального та віддаленого доступу. Інтернет-сторінка наукової бібліотеки (<http://library.znu.edu.ua>) надає доступ: до

електронного каталогу книг, електронної бібліотеки, баз даних, створених науковою бібліотекою ЗНУ, тематичних добірок ресурсів Інтернет, ресурсів Центру європейської інформації. ЗНУ забезпечує технічні умови для використання в навчальному процесі вільного доступу до інформаційних ресурсів мережі «УРАН», онлайнової бази інформаційних ресурсів платформи ScienceDirect видавництва «Elsevier».

Відповідно до Наказу Міністерства освіти і науки України від 19.09.2017 р. № 1286 «Про надання доступу вищим навчальним закладам і науковим установам, що знаходяться у сфері управління Міністерства освіти і науки України, до електронних наукових баз даних» Запорізький національний університет за результатами конкурсу отримав доступ до платформи Web of Science за кошти держбюджету. За умовами Договору доступ здійснюється через веб-сторінку наукової бібліотеки ЗНУ (<http://library.znu.edu.ua>), також вона надає інформаційний супровід та консультативну допомогу користувачам. Впродовж року наукова бібліотека підключалася до 70 вебінарів від компанії Clarivate Analytics, присвячених роботі з ресурсами та сервісами платформи Web of Science для наукової діяльності.

Комісія відзначає, що студенти освітньо-професійної програми «Екологія та охорона навколишнього середовища» спеціальності 101 «Екологія» другого магістерського рівня вищої освіти галузі знань 10 «Природничі науки» в цілому забезпечені підручниками, періодичними виданнями та довідковою літературою за фахом, у тому числі на електронних носіях, у повному обсязі.

8. Якісні характеристики підготовки фахівців

З метою контролю поточної успішності та самостійної роботи студентів на біологічному факультеті кожний семестр проводяться атестації з усіх дисциплін, передбачених робочим навчальним планом. При проведенні атестацій студентів використовуються результати планових контрольних робіт, оцінки на практичних та семінарських заняттях, виконання самостійної роботи, тощо.

Студенти магістратури навчаються за кредитно-накопичувальною системою. Це передбачає оцінку якості підготовки студентів до кожного заняття, виконання індивідуальних завдань, відвідування занять тощо. За підсумками сесії розраховується рейтинговий бал студентів.

Відповідно «Положення про організацію освітнього процесу в ЗНУ» заліки з дисциплін, де передбачено проведення лабораторних або практичних (семінарських) занять, приймаються за умови виконання студентом усіх робіт, передбачених робочою програмою дисципліни.

Іспити проводяться за білетами, розробленими у відповідності до робочих та навчальних програм і містять як теоретичні питання, так і практичні завдання та задачі. Білети затверджуються на засіданнях кафедр.

Результати екзаменаційних сесій та атестацій обговорюються на засіданнях кафедр, раді біологічного факультету за участю органів студентського самоврядування.

З метою визначення рівня фундаментальної підготовки студентів викладачами кафебри загальної та прикладної екології і зоології розроблені пакети завдань

комплексних контрольних робіт для студентів, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Екологія та охорона навколишнього середовища» зі спеціальності 101 «Екологія» освітнього ступеня «магістр».

Проведені комплексні контрольні роботи з дисциплін циклу професійної підготовки, а саме: «Методологія та організація наукових досліджень в екології», «Системний аналіз якості навколишнього середовища», «Геоінформаційні системи в екології».

Результати виконання контрольних робіт свідчать про належну теоретичну підготовку студентів, вміння застосовувати здобуті теоретичні знання на практиці при вирішенні конкретних практичних завдань.

За результатами ККР під час самоаналізу здобувачі вищої освіти показали такі результати:

– абсолютна успішність студентів з циклу професійної підготовки становить 100,0 %, при нормативі 90%, відхилення +10%; показник якості – 70,17%, при нормативі 50%, відхилення +20,17%, середній бал – 4,12.

Експертна комісія провела ККР з метою перевірки залишкових знань та виявила незначну розбіжність між даними самоаналізу і проведеного контролю з дисциплін. Середній показник абсолютної успішності виконання ККР при акредитаційній експертизі для дисциплін з циклу професійної та практичної підготовки становить 100%, а якість – 66,67% (відхилення від самоаналізу склало 3,5% за показником якості та 0% за абсолютною успішністю), середній бал – 4,1, що відповідає вимогам акредитації.

Загалом результати виконання ККР під час роботи експертної комісії студентів за освітньо-професійною програмою «Екологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти відповідають державним вимогам.

Курсові роботи навчальним планом підготовки фахівців за освітньо-професійною програмою «Екологія та охорона навколишнього середовища» не передбачені.

Випускова кафедра має належне організаційно-методичне забезпечення практик студентів. Експертами була проведена вибіркова перевірка звітів з виробничої практики (керівник доцент кафедри загальної та прикладної екології Домбровський К.О.). За результатами контролю проведення, оформлення матеріалів та звітів виробничої науково-дослідної практики спеціальності 101 «Екологія» абсолютна успішність становить 100 %, а якісна – 94,7 %; середній бал з практики становить 4,6. Абсолютна успішність студентів за результатами захисту звітів педагогічної практики становить 100 %, показник якості – 86,8 %, середній бал – 4,45, який відповідає умовам акредитації.

Рівень звітів відповідає виставленим оцінкам.

Підсумкова атестація випускників за освітнім рівнем «Магістр» складається з захисту магістерської роботи. Результати захисту кваліфікаційних робіт, будуть узагальнені лише після її проведення, але стан підготовки кваліфікаційних робіт дозволяє прогнозувати успішний захист. Хід виконання наукових досліджень магістрантів постійно контролюється та аналізується випусковою кафедрою. Слід

Голова комісії

Л.Д. Пляцук

зазначити, що випускники активно займаються дослідницькою діяльністю та мають наукові публікації.

Вивчивши стан якості підготовки випускників освітньо-кваліфікаційного рівня магістр за освітньо-професійною програмою «Екологія та охорона навколишнього середовища» спеціальності 101 «Екологія», експертна комісія дійшла висновків, що навчальний заклад дотримується ліцензійних вимог.

9. Перелік зауважень (приписів) контролюючих органів та заходи щодо їх усунення

За період підготовки здобувачів вищої освіти на другому (магістерському) рівні за освітньо-професійною програмою «Екологія та охорона навколишнього середовища» зі спеціальності 101 «Екологія» зауважень (приписів) контролюючих органів не було. Разом із тим, під час проведення акредитаційної експертизи відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 18.03.2008 року за № 596л спеціальності 8.070801 «Екологія та охорона навколишнього середовища», напряму 0708 – «Екологія» у Державному вищому навчальному закладі «Запорізький національний університет» експертна комісія у складі Івашова Анатолія Васильовича – голови комісії, доктора біологічних наук, професора, завідувача кафедри екології та раціонального природокористування Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського та Владимирової Олени Геннадіївни кандидата географічних наук, доцента, декана еколого-економічного факультету Одеського державного екологічного університету надала наступні рекомендації:

1. Збільшити кількість навчально-методичних розробок для самостійного вивчення дисциплін.

2. Доукомплектувати лабораторію біоіндикації та біоекології лічильником аерофонів малогабаритним «МАС-01», інтегральним радіометром радону «РГА-04»

3. Розширити перелік місць проходження науково-дослідної практики магістрантів.

4. Збільшити кількість магістерських робіт, виконаних за замовленням підприємств.

Можна відзначити, що за 2013-2018 рр. адміністрацією вишу та науково-педагогічним колективом біологічного факультету приділялось багато уваги вдосконаленню навчально-виховного процесу, підвищенню науково-професійного рівня викладачів та зміцненню матеріально-технічної бази а саме:

1. Суттєво підвищено якість науково-педагогічного складу біологічного факультету, а саме за 2013–2018 рр. до штату кафедри загальної та прикладної екології і зоології був прийнятий 1 кандидат технічних наук (Чаусовський Г.О.), захищено 3 дисертації співробітниками кафедри (Крупей К.С., Домніч А.В., Гороховський Е.Ю.), У 2016 р. 1 співробітник отримав вчене звання доцента (Костюченко Н.І.), більшість викладачів факультету пройшли навчання в Центрі інтенсивного вивчення іноземних мов Запорізького національного університету за програмою «Удосконалення рівня володіння іноземною (англійською) мовою», де за результатами складання відповідного екзамену отримали сертифікати про володіння

англійською мовою на рівні B2+ (Маслова О.В., Горбань В.В., Воронова Н.В. та інші), німецькою та французькою (Рильський О.Ф., рівень A2+).

2. Збільшено кількість навчально-методичних рекомендацій для самостійного опрацювання тем дисциплін до 18, які за рішенням науково-методичної ради біологічного факультету обов'язково подаються до бібліотеки Запорізького національного університету на електронних носіях.

3. Навчально-науково-дослідну лабораторію біоіндикації та біоекології РННВЦ «Екологія» атестовано (Сертифікат № СЕ 18-15 від 14.04.2015р. до 14.04.2018 р. наданий ДП "ЗАПОРІЖЖЯСТАНДАРТМЕТРОЛОГІЯ") на проведення вимірювань, результати яких використовуються під час контролю стану навколишнього природного середовища і на базі якої під керівництвом співробітників кафедри виконуються дипломні, кваліфікаційні роботи студентів, магістрів, а також виконується науково-дослідна госпдоговорна тематика. Протягом 2013-2018 рр. співробітниками лабораторії виконано 12 госпрозрахункових договорів на загальну суму 128660,00 тис. грн. За рахунок госпдоговорів лабораторія біоіндикації та біоекології РННВЦ «Екологія» доукомплектована термостатом, рН – кондуктометром -103 МИ з функціями ОВП, фотоколориметром КФК – 2, стереомікроскопом -45В. ULAB, а в 2017 році університетом закуплено: Рефрактометр вм. солі (0,25) – NaCl, Вимірювач елек.-магнітного поля (50Мгц, 3,5 ГГц) ТМ – 195, Вимірювач напруженості ВМП «Імпульс» (NUC-078), Мультифункціональний прилад (5в1) FLUSET – 965), Дозиметр-радіометр МКС-0,5 «Терра» П+ ЕСОТЕСТ та інше.

3. Розширено перелік місць проходження науково-дослідної практики магістрантів та укладені відповідні договори (Запорізький титано-магнієвий комбінат №10-05/50 від 03.09.2015 р.; ПАТ «Дніпроспецсталь» №10-05/137 від 25.10.16 р.; Національний природний парк «Великий Луг» №10-05/204 від 20.11.2015 р.; Азово-Сиваський національний природний парк при управлінні справами президента України №22-с від 25.11.2015 р.; АТ «Мотор Січ» №10-05/86 (МТУ) від 25.09.2017 р.; Інститут мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного НАН України №170-16 від 12.01.16 р.).

4. Збільшено кількість кваліфікаційних магістерських робіт, виконаних за замовленням підприємств:

- Моніторинг якості води ставків фермерського господарства «Орбіта» за фізико-хімічними та гідробіологічними показниками (госпдоговір 8/13, ФГ «Орбіта» Василівського району Запорізької області.

- Використання штучного волокнистого носія та його гідробіоценозу в технології очищення води (госпдоговір 9/13 з АТ «Мотор Січ»).

- Структурна організація макрозообентосу гребного каналу міста Запоріжжя (госпдоговір 7/15, приватне підприємство «Новодарський Ю.І).

- Структурна організація зоопланктону штучних водойм парку «Перемоги» м. Запоріжжя (госпдоговір 7/15, приватне підприємство «Новодарський Ю.І).

- Структурна організація гідробіоценозів при біологічному очищенні стічних вод ЦОС-1 м. Запоріжжя (Державна екологічна інспекція у Запорізькій області № 10-05/125 від 21.10.2016 р).

- Вплив поведінки безпритульних собак на перерозподіл їх стаціонарного мешкання у м. Запоріжжя (Державна екологічна інспекція у Запорізькій області № 10-05/125 від 21.10.2016 р).

- Вплив окисно – відновного потенціалу на дріжджові клітини, що знаходяться під дією токсикантів. (Інститут мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного НАН України №170-16 від 12.01.16 р).

- Стан деревних рослин м.Запоріжжя в умовах різного рівня антропогенного навантаження (КСП Запоріжзеленгосп ЗОС.).

- Фітосанітарний стан деревних насаджень в умовах техногенного забруднення м.Запоріжжя (Державна екологічна інспекція у Запорізькій області № 10-05/125 від 21.10.2016 р.).

- Гідробіоценоз штучного волокнистого носія в біотехнології очищення промислових стоків (госпдоговір 6/16 АТ «Мотор Січ») та інші.

Експертна комісія підтверджує, що всі рекомендації попередньої акредитаційної експертизи (від 18.03.2008 року) виконано у повному обсязі.

10. Опис внутрішньої системи забезпечення якості освіти

Внутрішня система забезпечення якості освіти (далі – Система) Запорізького національного університету діє на підставі «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у Запорізькому національному університеті», затвердженого рішенням Вченої ради 18 грудня 2015 року, протокол № 6, що розроблене у відповідності до вимог частини другої статті 16 Закону України «Про вищу освіту» та відповідно до «Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти».

Система відповідає європейським і національним стандартам якості вищої освіти та передбачає управління якістю на всіх рівнях освітнього процесу (кафедра-деканат-університет) із залученням студентів, роботодавців та інших зацікавлених сторін до цього процесу, забезпечує відкритість інформації на всіх етапах та передбачає:

1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;
3) щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників закладу вищої освіти та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб;

4) забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;

5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів, за кожною освітньою програмою;

6) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;

7) забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;

Голова комісії

Л.Д. Пляцук

8) забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками закладів вищої освіти та здобувачами вищої освіти, у тому числі створення і забезпечення функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату;

9) інших процедур і заходів.

Експертна комісія засвідчує, що діюча внутрішня система забезпечення якості освіти Запорізького національного університету реалізується на рівні науково-дослідної роботи та використанні її здобутків у освітньому процесі та відповідає вимогам до системи забезпечення якості вищої освіти.

11. Загальні висновки та пропозиції

За результатами аналізу стану матеріально-технічного, науково-методичного та кадрового забезпечення підготовки фахівців за освітньо-професійною програмою «Екологія та охорона навколишнього середовища» спеціальності 101 «Екологія» другого магістерського рівня галузі знань 10 «Природничі науки» експертна комісія відзначає, що позитивним у роботі біологічного факультету Запорізького національного університету та випускової кафедри загальної та прикладної екології і зоології є:

1) 100% викладачів випускової кафедри мають наукові ступені, з них 70,0 % викладачів мають наукові ступені та вчені звання.

2) Кафедру загальної та прикладної екології і зоології очолює фаховий доктор біологічних наук, професор. Кафедра проводить науково-дослідну роботу за декількома науковими напрямками з загальних та прикладних екологічних проблем, що надає можливість студентам виконувати відповідні наукові дослідження.

3) Високий рівень навчально-методичного забезпечення.

4) Розроблений електронний контент до кожної навчальної дисципліни в системі Moodle.

5) Створення бібліотеки на електронних носіях з використанням швидкісного Інтернету.

6) Комісія констатує, що кафедра має веб-сторінку на сайті Запорізького національного університету

https://www.znu.edu.ua/ukr/university/departments/biology/depart/kafedra_ekologiyi_ta_zoologiyi для висвітлення основних напрямів діяльності кафедри, для ознайомлення абітурієнтів, студентів, їх батьків з даною спеціальністю.

7) Наявна матеріальна база, що дозволяє здійснювати навчально-виховний процес з використанням міжнародних інформаційних ресурсів у режимі он-лайн, проводити веб-конференції, лекційні та практичні заняття з використанням мультимедійних засобів та приладів і обладнання.

8) Активна участь студентів у науково-дослідній роботі кафедри, велика кількість спільних публікацій викладачів та студентів, участь студентів у конференціях, олімпіадах та всеукраїнських конкурсах із захисту науково-дослідних робіт.

9) Наявність щорічних договорів про проходження всіх видів практик студентами в провідних установах регіону та України.

10) На факультеті створено Регіональний навчально-науково-виробничий центр «Екологія» до складу якого входить сертифікована навчально-науково-дослідна лабораторія біоіндикації та біоекології, на їх базі виконуються курсові, кваліфікаційні, госпдоговірні та держбюджетні роботи з загальної та прикладної екології.

11) Біологічний факультет має ліцензію (код за ЄДРПОУ 02125243) від 02.03.2018 до 02.03.2023 р. на роботу з прекурсорами, що відкриває можливості студентам кафедри виконувати лабораторні, практичні, магістерські роботи з використанням їх.

При перевірці результатів діяльності на місці експертна комісія висловила рекомендації та зауваження, які не входять до складу обов'язкових і не впливають на позитивне рішення про акредитацію, але дозволяють поліпшити якість підготовки фахівців:

- розширити підготовку та урізноманітнити форми стажування професорсько-викладацького складу випускової кафедри;
- викладачам та співробітникам випускової кафедри щорічно публікувати результати власних наукових досліджень у міжнародних виданнях та у виданнях, які внесені до науково-метричних баз даних та мають імпакт-фактор, зокрема Scopus або Web of Science Core Collection;
- активізувати роботу кафедри щодо профорієнтації та працевлаштування випускників кафедри з використанням сучасних інформаційних технологій.

На підставі вказаного вище, експертна комісія зробила висновок про можливість акредитації освітньо-професійної програми «Екологія та охорона навколишнього середовища» спеціальності 101 «Екологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти в Запорізькому національному університеті.

Голова експертної комісії

завідувач кафедри прикладної екології Сумського державного університету,
доктор технічних наук, професор

Л.Д. Пляцук

Член експертної комісії

завідувач кафедри екології та охорони навколишнього середовища Дніпровського державного аграрно-економічного університету,
доктор біологічних наук, професор

В.І. Чорна

З висновками ознайомлений, один примірник отримав.

Ректор Запорізького національного університету,
доктор історичних наук, професор

М.О. Фролов

Голова комісії

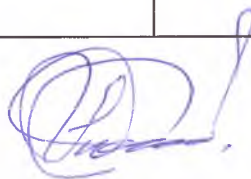

Л.Д. Пляцук

Порівняльна таблиця дотримання кадрових, технологічних та організаційних вимог щодо забезпечення освітньої діяльності у сфері вищої освіти щодо підготовки здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми «Екологія та охорона навколишнього середовища» зі спеціальності 101 «Екологія» на другому (магістерському) рівні

Найменування показника	Вимоги до значення показника (нормативу) для магістра		
	Значення показника (нормативу)	Фактичне значення показника	Відхилення фактичного значення показника від нормативного
КАДРОВІ ВИМОГИ щодо забезпечення провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти			
Науково-педагогічні та наукові працівники, які здійснюють освітній процес, мають стаж науково-педагогічної діяльності понад два роки та рівень наукової та професійної активності, який засвідчується виконанням не менше чотирьох видів та результатів з перелічених у пункті 30 Ліцензійних умов	100	100	0
Кадровий склад повинен включати на кожні десять здобувачів магістерського рівня одного викладача, який має кваліфікацію відповідно до спеціальності (максимальна кількість здобувачів освітнього ступеня магістра на одного викладача)	Не більше 10 осіб	3	відповідає
Група забезпечення спеціальності складається з науково-педагогічних або наукових працівників, які працюють у закладі освіти за основним місцем роботи та мають кваліфікацію відповідно до спеціальності і які не входять (входили) до жодної групи забезпечення такого або іншого закладу вищої освіти в поточному семестрі.	+	1. Рильський О.Ф., 2. Костюченко Н.І. 3. Домніч В.І., 4. Горбань В.В., 5. Воронова Н.В., 6. Крупей К.С.	відповідає
Вимоги до складу групи забезпечення:			
частка тих, хто має науковий ступінь та/або вчене звання, встановлюється для найвищого рівня, за яким фактично провадиться освітня діяльність	не менше 60 відсотків	100	+40

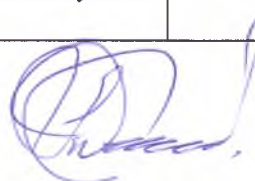
Голова комісії

Л.Д. Плячук

частка тих, хто має науковий ступінь доктора наук та/або вчене звання професора, встановлюється для найвищого рівня, за яким фактично провадиться освітня діяльність	не менше 20 відсотків	33,3	+13,3
Кількість здобувачів вищої освіти всіх рівнів, курсів та форм навчання з відповідної спеціальності на одного членів групи забезпечення (з 01.09.2019р)	не більше 30 здобувачів	23	відповідає
Наявність трудових договорів (контрактів) з усіма науково-педагогічними (науковими) працівниками та наказів про прийняття їх на роботу.	+	+	відповідає
ТЕХНОЛОГІЧНІ ВИМОГИ щодо започаткування та забезпечення провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти			
Забезпеченість площ навчальних приміщень (кв. метрів на одного здобувача освіти з урахуванням не більше трьох змін навчання, але не менше 2000 кв. метрів для закладу освіти. У разі розширення провадження освітньої діяльності враховуються ліцензовані обсяги дійсних ліцензій)	2,4	2,5	+0,1
Забезпеченість доступності навчальних приміщень для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення	+	+	відповідає
Забезпеченість комп'ютерними робочими місцями, лабораторіями, полігонами, обладнанням, устаткуванням, що необхідні для виконання освітніх програм (комп'ютерна техніка із строком експлуатації не більше восьми років)	+	+	відповідає
Забезпеченість мультимедійним обладнанням для одночасного використання в навчальних аудиторіях (мінімальний відсоток кількості аудиторій)	30	30	0
Забезпеченість здобувачів вищої освіти гуртожитком	+	+	відповідає
Інформаційне забезпечення:			
Наявність вітчизняних та закордонних фахових періодичних видань відповідного або спорідненого спеціальності	не менше п'яти різних найменувань	15	+10

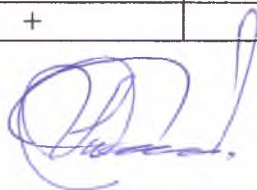
Голова комісії

Л.Д. Пляцук

профілю у бібліотеці закладу освіти (у тому числі в електронному вигляді) залежно від найвищого рівня, за яким фактично провадиться освітня діяльність і становить			
Наявність доступу до баз даних періодичних наукових видань англійською мовою відповідного або спорідненого профілю (допускається спільне користування базами кількома закладами освіти)	+	+	відповідає
Наявність офіційного веб-сайта закладу освіти, на якому розміщена основна інформація про його діяльність (структура, ліцензії та сертифікати про акредитацію, освітня/освітньо-наукова/видавнича/атестаційна (наукових працівників) діяльність, зразки документів про освіту, умови для доступності осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення до приміщень, навчальні та наукові структурні підрозділи та їх склад, перелік навчальних дисциплін, правила прийому, контактна інформація)	+	+	відповідає
Наявність сторінки на офіційному веб-сайті закладу освіти англійською мовою, на якому розміщена основна інформація про діяльність (структура, ліцензії та сертифікати про акредитацію, освітні/освітньо-наукові програми, зразки документів про освіту), правила прийому іноземців та осіб без громадянства, умови навчання та проживання іноземців та осіб без громадянства, контактна інформація (у разі започаткування або провадження підготовки іноземців та осіб без громадянства).	+	+	відповідає
Соціально-побутова інфраструктура:			
Наявність:			
бібліотеки, у тому числі читальної зали	+	+	відповідає
медичного пункту	+	+	відповідає
пунктів харчування	+	+	відповідає
актової чи концертної зали	+	+	відповідає
спортивної зали	+	+	відповідає

Голова комісії

Л.Д. Пляцук

стадіону та/або спортивних майданчиків	+	+	відповідає
Навчально-методичне забезпечення:			
Наявність усіх затверджених в установленному порядку освітніх (освітньо-професійних, освітньо-наукових, освітньо-творчих) програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти;	+	+	відповідає
Наявність навчальних планів, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти;	+	+	відповідає
Наявність робочих програм з усіх навчальних дисциплін навчальних планів які включають програму навчальної дисципліни заплановані результати навчання порядок оцінювання результатів навчання рекомендовану літературу (основну, допоміжну), інформаційні ресурси в Інтернеті;	+	+	відповідає
Наявність програм з усіх видів практичної підготовки до кожної освітньої програми	+	+	відповідає
Наявність методичних матеріалів для проведення підсумкової атестації здобувачів вищої освіти	+	+	відповідає
ОРГАНІЗАЦІЙНІ вимоги щодо провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти			
Електронний вигляд відомостей про кадрове та матеріально-технічне забезпечення закладу освіти подано до ЄДЕБО	+	+	відповідає

Голова експертної комісії

завідувач кафедри прикладної екології Сумського державного університету,
доктор технічних наук, професор

Л.Д. Пляцук

Член експертної комісії

завідувач кафедри екології та охорони навколишнього середовища Дніпровського державного аграрно-економічного університету,
доктор біологічних наук, професор

В.І. Чорна

З висновками ознайомлений, один примірник отримав.

Ректор Запорізького національного університету,
доктор історичних наук, професор

М.О. Фролов

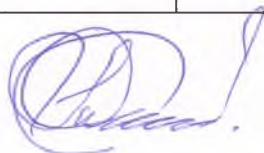
Голова комісії

Л.Д. Пляцук

**Якісні характеристики підготовки фахівців
освітньо-професійної програми «Екологія та охорона навколишнього
середовища» зі спеціальності 101 «Екологія» другого (магістерського) рівня
щодо дотримання Державних вимог до акредитації**

Найменування показника (нормативу)	Значення показника (нормативу)*	Фактичне значення показника	Відхилення фактичного значення показника від нормативного
ЯКІСНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ			
1. Умови забезпечення державної гарантії якості вищої освіти			
1.1 Виконання навчального плану за показниками: перелік навчальних дисциплін, години, форми контролю, %	100	100	0
1.2. Підвищення кваліфікації викладачів постійного складу за останні 5 років, %	100	100	0
1.3. Чисельність науково-педагогічних (педагогічних) працівників, що обслуговують спеціальність і працюють у навчальному закладі за основним місцем роботи, які займаються вдосконаленням навчально-методичного забезпечення, науковими дослідженнями, підготовкою підручників та навчальних посібників, %	100	100	0
2. Результати освітньої діяльності (рівень підготовки фахівців), не менше %			
2.1. Рівень знань студентів з гуманітарної та соціально-економічної (загальної) підготовки:			
2.1.1. Успішно виконані контрольні завдання, %	90	Навчальним планом не передбачено	
2.1.2. Якісно виконані контрольні завдання (оцінки «5» і «4»), %	50	Навчальним планом не передбачено	
2.2. Рівень знань студентів з природничо-наукової (фундаментальної) підготовки:			
2.2.1. Успішно виконані контрольні завдання, %	90	Навчальним планом не передбачено	
2.2.2. Якісно виконані контрольні завдання (оцінки «5» і «4»), %	50	Навчальним планом не передбачено	
2.3. Рівень знань студентів зі спеціальної (фахової) підготовки:			
2.3.1. Успішно виконані контрольні завдання, %	90	100	+10
2.3.2. Якісно виконані контрольні завдання (оцінки «5» і «4»), %	50	66,67	+16,67
3. Організація наукової роботи			

Голова комісії

Л.Д. Пляцук

3.1. Наявність у структурі навчального закладу наукових підрозділів	+	+	+
3.2. Участь студентів у науковій роботі (наукова робота на кафедрах та в лабораторіях, участь в наукових конференціях, конкурсах, виставках, профільних олімпіадах тощо)	+	+	+

Голова експертної комісії

завідувач кафедри прикладної екології Сумського державного університету,
доктор технічних наук, професор

Л.Д. Пляцук

Член експертної комісії

завідувач кафедри екології та охорони навколишнього середовища Дніпровського державного аграрно-економічного університету,
доктор біологічних наук, професор

В.І. Чорна

З висновками ознайомлений, один примірник отримав.

Ректор Запорізького національного університету,
доктор історичних наук, професор

М.О. Фролов

Голова комісії

Л.Д. Пляцук

**Результати перевірки комплексних контрольних робіт, отримані при проведенні акредитаційної експертизи
студентів освітньо-професійної програми «Екологія та охорона навколишнього середовища» зі спеціальності
101 «Екологія» освітнього ступеня «магістр»
Запорізького національного університету**

Найменування дисциплін	Шифр групи	Кількість студентів	Виконував и ККР		Одержали оцінки при акредитаційній експертизі								Абсолют на успішність, %	Якість навчання, %	Самоаналіз	
					відмінно		добре		задовільно		незадовільно				Абсолют на успішність,%	Якість навчання, %
			Осіб	%	кільк.	%	кільк.	%	кільк.	%	кільк.	%				
3 циклу професійної підготовки																
1.Методологія та організація наукових досліджень в екології	8.1017	18	18	100	7	38,89	5	27,78	6	33,33	-	-	100	66,67	100	68,42
2.Системний аналіз якості навколишнього середовища	8.1017	18	18	100	7	38,89	3	16,67	8	44,44	-	-	100	55,55	100	57,89
3. Геоінформаційні системи в екології.	8.1017	18	18	100	10	55,55	4	22,22	4	22,22	-	-	100	77,78	100	84,21
Загалом:		18	18	100	8	44,44	4	22,22	6	33,33			100	66,67	100	70,17

Голова експертної комісії

Член експертної комісії

Ректор

Зав.кафедрою

Л.Д. Пляцук

В.І. Чорна

М.О. Фролов

О.Ф.Рильський

Голова комісії

Л.Д. Пляцук